

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a lap szellemi részét illető cikkeket, mint az előfizetési pénzek a „Közmuvelődés“ szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Társadalmi botrányok.

Ezelőtt 15—20 évvel főleg vidéken valóságos „megrendítő“ eseményt képezett egy-egy felmerült öngyilkosság. Borzadással és megvetéssel fordult el még a helytől is a hol az történt, az erkölcsi közérzetet. Megeszményített, kísérteties képletekben beszéltek egész éveken át egy szerencsétlen öngyilkossági tettről. Hogy mennyire irtózott a tiszta lelkiismeret ezen nagy büntől, igazolja az, hogy minden szertartás nélkül a temetőktől távol árkokba, vagy egyszerű gödrökbe ásták el az öngyilkosokat. De nem úgy van ma. Ma a közvélemény megvesztegetésére a hazugság szolgálatába szegődik a tudomány, nemcsak a városi „nadrágos ur és selyemruhás hölgy“, hanem az egyszerű falusi ember agyában is oly lencsésedéseket fedez fel, melyek az öngyilkost tébolyodottnak declárlják és rendes temetést rendszeresítenek számára. Jaj! nem hiába, nagyra nővénk az újabbkori szabad légkör tudományos lehetében. No és hogysis ne, midőn az erkölcsnélküli tudományt mintegy tölcse-ren iparkodik nagyratörő korunk a fiatal nemzedék szíve és lelkébe betölteni. A sajtó pedig a felekezeten állam, vallásnélküli tanrendszere mellett, érzékies mohósággal kapkodva a cifrábnál-cifrább öngyilkossági „érdekes“ körülmények és esetek minél költőibb és regényszerű színezeteli előadásán és leírásán, a hűség, öntetszelgés és helytelenül értelmezett lovagiasságból elkövetett párbaj s más öngyilkosságok iránt felkelti a különben is élénk képzeletű és romanticismusra nagy hajlammal bíró nemzedék figyelmét. Ez fejletlenségében lázas kíváncsisággal olvassa a párbajozó főispánok, mint a törvényőrei, a képviselők, mint a törvényhozói, a kereskedők, mint az iparosok, tisztviselők, katonák, urhölgyek által a legnagyobb ledérséggel elkövetett öngyilkosságokat. A lelkében szerepre kész utánzási hajlam ezek által új tápot nyer, a rossz példák vonzó hatalma nem téveszti rá nézve káros befolyását, az akarat gyenge még ezeknek ellentállani, a lelki élet

magasztossága, örök bece és végtelenül tartó boldogsága, a kárhozatra ingerlő csábokkal és a kor materialisticus irányával szemben nem bír tulsulyra emelkedni, s fejletlen agyvelőjében könnyen érlelődik meg az a szerencsétlen elhatározás, hogy virágzó életét, mely erkölcsi alapon fejlődve a társadalomnak oly sok jót és hasznost tehetett volna — kioltsa. — Valóban — habár sajnosan — de be kell vallanunk, hogy napjainkban az ifju nemzedék számos tényező befolyása folytán, minők a nevelési rendszer, a közérkölcsök hanyatlása és a sajtó hirrovatának káros befolyásai „korábban érik, azaz korán hervadó virágban növénynyé lesz, cseneveszedik, fajú és pusztul.“

Társadalmunk minden rétege ezen botrányok által meg van mételezve. Elszomorító jelensége ez valóban társadalmunk mai lábrakapott irányának, mely ifjat és felnőtteket, mint a számban napról-napra fogyó magyar nemzet áldozatait a szomorú statisztikai adatok szerint roppant nagy mértékben szedi. — Ott, hol a szívet, lelkét nem nevelik, be kell előbb-utóbb következni a beteges ellenhatásnak. — Nem tévedünk, midőn azt mondjuk, hogy míg első sorban a gyermekek és ifjuság öngyilkosságáért a vallásnélküli nevelési rendszert, a vakmerő és könnyelmű pénzüzerek bukása és öngyilkosságáért, a nagy pénz hatalmak materialisticus és korlátlan szabadságát, addig az öngyilkosságoknak 27, 4%-át tevő női öngyilkosságokért a ferde irányba terelt női emantipatiót és a fizikai és morális erejükön felül reájuk rótt terheket tesszük felelőssé, azaz okoljuk.

Ezen társadalmi botrányok által okozott ragályos betegségen bizonyára bámulandó gyógyhatást gyakoroland, ha legelső sorban a sajtó a hirrovatokba semmi névvel nevezendő öngyilkossági esetet nem vesz fel, az öngyilkosságokat, mint olyanokat, melyektől a tiszta lelkiismeret és közérkölcsei érzület elfordul, fél és irtózik — soha nem regisztrálja, az öngyilkosok hűségának nem tömjénez, mert vannak olyanok is, kik csupa hűségéből lesznek öngyilkosok és vívnak párbajt. Továbbá, ha sajtó és kor-

mány iparkodik gátot vetni a materialisticus iránynak, az erkölcsök hanyatlásának, ha jó nevelési és tanítási rendszerrel segítenek az ifjuság szívét és lelkét nemesíteni, szóval, ha a sajtó és kormány mindazon okokat iparkodik megszüntetni, melyek e társadalmi botrányoknak szülői szoktak lenni. Aztán ezen bajon segítő nagy hazafiúi és lelkiismereti kötelességet teljesítendő a magas kormány, ha számításai közül nem feledi ki, hogy az alsóbb osztályú nép közül a ránehezülő és elviselhetlen szegénység és nyomor is igen sok esetben oka a nagyszámú öngyilkosságoknak.

Tájékozás a csillagos egen.*)

A művelt közönség számára.

Irtta: dr. Cserni B.

Nem képzelhető, hogy édes hazánkban és általában a művelt világ bármelyik részében léteznék oly egyén, ki kiemelkedve az árnyékvilág nyomasztó légköréből, néha komoly észleléssel fel nem pillantott volna a csillagos égre s annak nagyszerűségével szemben szíve olykor hangosabban nem dobogott volna az elragadtatás érzete által! Sőt azt hiszem mindazok, kiknek szívében a szép természet iránt bár némi vonalom honol, nem egyszer, de többször, érdekeltséggel emelik fel tekintetüket oda, hol a legfelségesebb látvány mutatkozik nappal a fölkelő Nap, éjjel a csillagos ég elragadó képében, s szent bámulattal függ rajta szemök, mint az isteni dicsőségnek s mindenhatóságának felséges remek művén. És eme nagyszerű látvány, a tündöklő égi testek, a millió- meg millió csillagok szemléleténél, a parányi emberi szív nemcsak a bámulat, hanem a vágy ama szent érzelmére is gerjed: vajha az ott fenn varázsfényben tündöklő szép tárgyakat közelebb ismerné, vajha tudná, honnan jönnek, hová mennek, minő törvények tüzik ki utójokat?

Valóban ezen, az isteni mindenhatóságot oly érthetőleg hirdető tények iránt, ember, ki gondolkodni szeret és érezni tud, — közömbös nem lehet! És azért igen természetes, hogy a csillagos ég szemléleténél önként felébred bennünk a tudás vágya arra nézve is, hogy vajjon e vagy ama csillag a Naphoz hasonló álló csillag-e, vagy pedig mint Földünk a bolygók sorába tartozik? mert hisz mindezekről már hallottunk valamit az iskolában, de vagy akkor nem értettük meg jól a hallott dolgokat, vagy pedig most elfelejtettük azokat, mivel hiányzott akkor a szemléltetés, mely azonban a csillagok ismertetésénél éppen oly szükséges, mint a természetrajz vagy természettan tanulmányozásánál.

A szép és tiszta éjszakák, melyek míg a Földet a rajta lévő tárgyakkal együtt homálylyal födik, addig szemünk előtt a csillagos eget egész szépségében feltárják, határozottan arra látszanak minket utalni, hogy e csendes órákban, mennyiben azokat a nap fáradalmaitól való

*) Mutatvány szerzőnek e cím alatt már sajtó alá rendezett s az erd. rom. kath. irod. társulat újabb kiadványát képezendő népszerű művéből. Közöljük ezen mutatványt t. olvasóinkkal azért is, hogy a nemsokára sajtó alól kikerülő műnek irányával és céljával már előre is megismerkedhessék az olvasó-közönség. Szerk.

kipihenésre nem fordítjuk, szemünk, lelkünk gyönyörködését a magasban is, és ne csak a körülöttünk lévő homályos, vagy legfennebb mesterséges fény által világított tárgyakban keressük. Ez a gondolkodni és érezni tudó ember legnemesebb vágyaihoz tartozik.

S minthogy általában a csillagos ég szemlélése még azokban is, — kik arról csak kevés, vagy éppen semmi szakismerettel sem bírnak, magasztos érzelmeket képes előidézni, igen természetes, hogy annál inkább fognak az égneke eme titokteljes világi az olyanokra nemesítőleg hatni, kik azokról maguknak behatóbb ismereteket igyekeztek szerezni.

Azonban a csillagos felé sovárgó nemes tudrágy legtöbb esetben kielégítetlenül marad, mert vagy nincs meg egyeseknél a komoly akarat, a kitartás, vagy pedig általában hiányzik a kedvező alkalom, a szükséges utasítás.

Es ekkor a vágyódó lélek a pusztá bámulattal, a nemes óhajítás pedig csak „j a m b o r o h a j t á s n a k” marad. — Vannak ugyan olyanok is, kik a csillagos égről sokat tudnak beszélni, anélkül azonban, hogy ismereteiket rendszerbe foglalni s azt, hogy egyes csillagok melyik csillagképhez tartoznak, meghatározni tudják; nem éreznek az ilyenek hajlamot mélyebbre hatolni a csillagos ég rendszerébe, sőt hiányos ismereteikben megelégedésüket találják. De az ily felületes, az ily hézagos ismeretek nem elégitik ki a tudvágyó embert, mert az ég rendszeres és alap s tudománya a főbb csillagok tulajdonságainak és elnevezésének ismeretén alapszik, minél fogva az égboltozat számtalan csillagaival, vagy annak lerajzolt térképe, azok előtt is, kik azt estéknént figyelemmel és meghatottsággal szemlélik, de a csillagsoportok alakjaival és neveivel megismerkedni nem tudnak, vagy nem akarnak, — éppen oly idegen marad, mint a földabrosz azok előtt, kik rajta az országok alakjait és határait élénk figyelemmel nézegetik ugyan, de azt tüzetesen tanulmányozni, a rajta levő neveket elsajátítani nem igyekeznek, talán azért, hogy azok ugvis csak önkényesen adtak.

Amed a művelt embernek nem elég tudni, hogy pl. 1700 esztendővel ezelőtt nemcsak az emberek általában, hanem még a leghiresebb csillagászok és bölcsészek is elég helytelenül azt hitték, hogy az égboltozat egy kristályos üres, roppant nagyságú s mozgó féltéke, melynek belső felületén vannak erősítve az álló csillagok (sidera iníxa coelo), míg földünk ezen féltéke középpontjában áll; — — — — vagy nem elég ismerni a régiek azon nevetséges hiedelmét, mintha a compact égboltozat számtalan nyílásokkal bírna, melyeken keresztül az égi tűz világítván, azon nyílásokat előttünk mint a fénylő csillagokat tünteti fel!!

De nem elég az sem, ha tudjuk, hogy a csillagok járása és a meteor-hullás nem egy és ugyanaz!

Ezeknél valamivel több ismereteket szerezni a csillagos égről, nemesítő foglalkozás mindazon emberekre nézve, kik nem ragadtak egészen Földünk rögéhez, hanem az anyagias elfoglaltságból s az élet gondjaiból olykor-olykor kibontakozva, szívöket szellemi élvezetekkel is táplálni ohajtják.

Ime ezek számára irtam e kis könyvet, — melynek

feladata leend, hogy mindazoknak, kik az égboltozat számtalan csillagaival bizonyos fokig megismerkedni ohajtának, czéljok elérésében elősegítse s nekik szerény utmutatásul szolgáljon,

Első sorban lelkészek, tanítók, nevelők s általában felnőttek számára van e művecske írva, kik néha-néha azon kellemetlen helyzetbe juthatnak, hogy nem foglalkozván közelebbről a csillagos ég szépségeivel — mert hisz ki bajlódhatik rendes foglalkozásán kívül még csillagászatannal is! — növendékeiknek s tanítványaiknak a csillagos égre vonatkozó egyes kérdéseire legtöbb esetben nem adhatnak helyes feleletet, vagy kénytelenek kitérő, de nem kielégítő választ adni; ők tehát azok, kik ezen könyvben a legszükségesebb utasítást nyerendik arra nézve, hogy legalább kezdetleges ismeretekre szert tehessenek további kiképeztetésüket pedig az e nemű nagyobbbszabású szakkönyvekben azután könnyebb módon s jobb eredménynyel kereshessék.

Azon ok, hogy a nagyközönség köréből még ma is oly kevesen foglalkoznak e fenséges tudománnyal, talán abban rejlik, hogy a csillagászati szakkönyvek vagy nem elég népszerű modorban irvák, vagy pedig általában ugy szerkesztvék, hogy azok segélye mellett is, felsőbb mennyiségtani ismeretek, művészet és drága eszközök nélkül az égi testeket felkeresni és meghatározni igen sokakra nézve teljes lehetetlenség.

Törekvésem tehát oda irányul, hogy e könyvben az olvasó közönségnek oly utmutatót nyujtsak, melynek segélyével mindenki egyszerűen csak saját szemével, minden drága eszköz, sőt szóbeli oktatás nélkül is képes legyen a csillagos égboltozattal s az időről-időre azon észlelhető, bámulatra méltó jelenségekkel megismerkedni.

Hogy e könyv használatának eredményét a helyszínen adott szóbeli utasítás, ott a hol az lehetséges, még sikeresebben emeli, az önként értetődik.

E kis könyvnek czélja tehát megismertetni olvasómmal első sorban a főbb csillagokat, másodsorban pedig azon csillagképeket, melyek azokból külön-külön összeállítottak.

Ezen könyvvel kezében az olvasó képes leszen az egész év lefolyása alatt, minden különös vagy nagyobb-szerű előkészületek és nehéz számítások nélkül, pusztá érzéki szemlélés által s néhány sajátkezüleg elkészíthető eszköz segélyével az égi testeket nagyobbbrészt felismerni és észlelni s ezen alapon azután megismerkedni a többi csillagászati főbb igazságokkal is.

E talán csekélységnek látszó kezdetleges próbálgatásokból, folytonos és kitaró munkálkodás mellett, idővel bizonyára szép és bő ismeretek fejlődhetnek ki. S ezekből kiindulva reméllem, hogy e kis könyv, mely főképp kezdők számára van írva, nemcsak ismeretszerzésre. hanem e téren való tovább haladásra is buzdító eszközül fog szolgálni olvasóimnak.

Természetes tanmenetet s fokozatos sorrendet követvén, e könyv könnyű módon fogja elvezetni tisztelt olvasóimat a legfőbb tudomány előcsarnokához.

S most, midőn e nemes foglalkozáshoz fogunk, első teendőnk az leend, hogy meggyőződést szerezzünk magunknak azon igazságról, miszerint a minden rend nélkül

szétszórtnak látszó csillagok közt, valósággal a legszebb rend uralkodik!

Meggyőződhetnek erről olvasóim azonnal, mihelyt évről-évre, hónapokról-hónapokra és napról-napra, de főképp a téli hónapokban esti 9—12 óra közt az égboltozat déli részét figyelemmel vizsgálják s látják, hogy ezen világtájban mindenik évben, hónapban, és napon, minden ki előtt feltűnő, gyönyörűen ragyogó csillagok ugyanazon helyeken megjelennek.

Az Orion nevű csillag képhez tartozó számos csillag és az ezüst fehér, élénk, rezgő fényben tündöklő Sirius nevű csillag mindezekre nézve a legfényesebb tanubizonyoságot szolgáltatják.

A csillagok rendezettségéről való meggyőződésünkkel együtt egyszersmind megtettük az első lépést további tanulmányozásunkhoz.

Ezen könnyen felismerhető csillagokat választhatjuk egyelőre kiindulási pontokul, mire azután ezeknek segélyével rendre bejárhatjuk az egész égboltozatot; később pedig tanulmányunk kiegészítése czéljából, a csillagos égről készített abraszok, égkupok és ég-tekék segélyével felkereshetjük a többi főbb és mellék-csillagokat is.

Ily uton megismerkedhetünk rendre az egyes csillagképekkel s felismerhetjük végre mindazon csillagokat is, melyek előtt a Napot, a Holdat és a bolygókat elvonulni látjuk. Ezáltal mindig tisztább fogalmakat nyerünk az égi testek elhelyezéséről és járásáról egyszerű, kissé fáradságos, de nem nehéz uton s minden nagyszabású oktatás nélkül.

Megvagyok győződve, hogy e könyv utmutatása mellett olvasóim annál nagyobb örömmel s kedvvel fogják folytatni kutatásukat, minél inkább gazdagodni látják e tekintetbeni ismereteiket és meggyőződést szerzendnek maguknak arról, hogy a pontos és kitaró észlelés a bolygók járásának felismerése és így a világ-egyetem szerkezetének tisztább és határozottabb fogalmára vezet, természetesen csak akkor, hogyha először az ugynevezett álló csillagokkal jól megismerkedtek.

Sokan sokat tudnak az égi testek "nagyságáról, távolságáról, a természeti viszonyaikról — elméleti tanulmányok és könyvek alapján, — de mivel ezek igen ritkán vagy csak rendkívüli esetekben tekintenek fel az égre, hogy a szakkönyvekben felemlített égi testeket fel is keressék s mozgásukat az égboltozaton szemmel kísérjék, azért az ilyeneknek ismeretei az egész világ-egyetem szerkezetében uralkodó rendről mindig hiányosak maradnak.

A Nap látszólagos és a bolygók valódi mozgásáról tiszta és helyes fogalmat nem alkothatnak s emellett sok tünemény felfoghatlan marad előttük — habár azok az illető szakkönyvekben elég világosan vannak feltüntetve. Ezekből azonban legkevésbé sem kívánám azt következtetni, hogy mindenki a legkisebb csillagokkal*) is megismerkedjék, mert elegendő egyelőre ismerni mindazon csillagképeknek főbb csillagait, melyekről e könyv is szólani fog.

*) Ez vonatkozik csak a látszatra, mert sok csillag csak roppant távolsága miatt látszik oly kicsinynek, holott a közelebb levő s nagyobbaknak látszóknál valóságban nagyobb lehet.

E könyv nem rendszeres és teljes csillagásztan, hanem csak rendszeres népszerű utmutatás a csillagos ég általános megismerésére. A tudományos tovább-kutatás ezen alapon bizonyára bárki részére is könnyítve lesz.

Atnyujtom tehát e kis könyvet a csillagos ég mindazon barátjainak, kik a Teremtő nagyságát oly hatalmasan feltüntető természet művei iránt meleg érzszt táplálnak szívökben s kik annál nemesebben gondolkoznak, hogyses a szabad rendelkezésökre álló estéli órákat mitsem érö dolgokra fordítsák, vagy pedig ismeretküriket csak a földi kényelemre vonatkozó mulandó tárgyak szük korlátai közé szorítani kívánnak.

S midön e könyvet utnak bocsátom, őszinte lélelkel kívánom, hogy olvasóim úgy mint én, a csillagos ég s általában a világegyetem nagyszerü berendezésének lehetőség szerinti felismerése által, a Teremtőnek dicséretére és imadására indíttatva érezzék magukat!

Biztosíthatom tisztelt olvasóimat, hogy soha sem fogják megbánni, ha e fönséges tárgy tanulmányozására életükből néhány órát áldoztak s afelett mélyebben gondolkodtak.

Es ha könyvecskémnek csak legkisebb mértékben is sikerült a nagy közönségben e magasztos tárgy iránt némi vonzalmat feléleszteni, akkor czéломat teljesen elértem és háradozásom böven meg van jutalmazva.

Gyulafehérvárt, 1885. január hóban.

A SZERZO.

T Á R C Z A.

Szép Ilka,

vagy az erény jutalma.

(Vége.)

Mónika ezután napról-napra jobban érezte magát. A fiatal József gróf is csaknem mindennap, részint a jó Mónika iránti részvéttől, részint az Ilka iránt való, mármár sejtett gyengéd vonzalomból legalább egy pár percig betekintett a családhoz. E közben Mónika szerénységgel köszöné meg mindannyiszor a nemes grófnak anygali jószágát. — A gróf ur a beteg hamar történt javulását a gyors orvosi kezelés és gondos ápolás mellett, mindenek felett a bölcsteni gondviselésnek tulajdonítá, ki ezáltal is ujjabb próbára akarta tenni a jámbor nő türelmét és gazdagabbá erényeit. De például is szolgálhata ez, hogy minő keresztényi türelemmel kelljen a betegségekét elviselni.

Oh! kedves Ilkám — mondá ezek után Lujza, megvalloim én is azok közé tartoztam, kik tökéletesen hiszik, hogy ha valakit az utolsó kenet szentségével ellátnak, annak meg kell hálnia. — De ime, a jó Mónika történetéből látom, hogy én mennyire tévedtem.

Hát kedves Lujza — viszonzá Ilka, nem tanultad a — kátéből, hogy mit tanít erre nézve a katholika anyaszentegyház?

Nem, édes Ilkám nekem nem volt alkalmam, hogy ezeket megtanuljam, mert szüleim nem küldtek kissebb koromban iskolába.

Ez elég sajnos, — folytatá Ilka, — mert akkor megtanulhattad volna, hogy e szentség a betegnek nemcsak lelke üdvére, hanem testi egészségére is szolgál. Ezt nemcsak az én jó anyám, hanem mások is érzék.

Valóban, édes Ilkám — folytatá Lujza — én ilyen esetről nem voltam jelen, de a mint a jó Mönika néni gyónt, áldozott és az utolsókenet szentségével ellátatott, oly különös fény ömlött el arczán, miről én soha még fogalommal sem bírtam.

Láttam, édes Lujza, — felelé rá Ilka, — a mint a kinzó fájdalom közepett halvány piros arczáról a forró könyeket letöröltem. Oh! valóban ezen könyek előttem is úgy tüntek fel, mint a mennyei boldogság előérzetének örömkönyei.

Igazán, édes Ilkám, — mondá Lujza, — most ketten vagyunk és őszintén megvalloim neked, hogy édes anyád ezen betegsége és anygali béketürése, melylyel ezen kínoakat kiállotta; a vágy, melylyel az utolsó kenet szentségét felvenni epekedett; a vigasztalás és megnyugvás, mely e szentségben történt részvétel után arczán látható volt és a testi egészségnek hirtelen való javulása, melyet most már én is e szentség hatásának tulajdonítok, engemet kimondhatlanul meghatottak, és ezen eset eddigi könnyelmü életemet bizonyára megfogja változtatni.

Ezen örvendék, édes Lujza, — szóla közbe Ilka — mert hisz mi fiatalok, ugyszólva gyermekek vagyunk. A fiatal szívnek pedig, ha egészen el nem romlott, megvan a maga fogékonysága és érzéke a szép, jó és nemes iránt. — A mi időnkint velünk történik, ha figyelmeztünk rá tanulhatunk abból. Az ilyen magasztos alkalmak maradandó benyomást szöktak gyakorolni a jó iránt fogékony lélekre.

Oh! kedves Ilkám — viszonzá Lujza, — te valóban boldog vagy, Isten tégedet vallásos szülökkel áldott meg, kik tégedet tanítatának, de a kiktől te azonkívül is sokat tanulhatál.

Tanulni még vén korunkban sem szégyen — szóla közbe Ilka, — s így te is még pótolhatod a szüleid által elhanyagolt hiányokat; csak, mint a kis méh a millió-féle mérges virágokból mindig a mézet választja ki, ugy nekünk is a világ millió csábjai közt mindig a jót kell választanunk.

Ilka még tovább akará folytatni, de a mint észre vette, hogy ezen szavaknál Lujza sugárzó szemeiből a szív legdrágább gyöngyei peregnek alá, még csak annyit monda, hogy nekünk különösen fiatal nőknek, s főképp fiataloknak szívünk tisztaságára kell vigyáznunk. — S hátán lelkünk ezét a bün beárnyalá, iparkodjunk azt onnan szétvinni, arra a tisztá öntudat napját deríteni. — Vagy ha lelkünkben az Istenség képét visszasugárzó tükröt a világ lehelete elhomályosítá, iparkodjunk azt szívünk őszinte töredelmének bánatkönyeivel tisztára mosni.

A jó Mönika, kinek betegsége ezen család boldogságát egy időre megzavarni látszott, négy hét mulva egészségét csaknem teljesen visszanyerte és megszokott jámbor munkásságát tovább folytathatta.

Az ifju József gróf a mai napig is csaknem mindennap, vagy személyesen, vagy zöszvetve tudomást szerzett magának a beteg és család állapotáról. Ezen ténye által nem egyszer árulá el a család iránti különös figyelmét és rokonszenvét.

Mónika betegségével a család régebbi erényei ujjakkal gazdagodtak. Ezen körülményből az egész család ujjabb tanúságot merítve, többszörözött buzgalommal haladt tovább az istenes jámborság ösvényein.

Szép Pető uram egyedüli vala az egész községben, ki székely birtokát valóban mintaszerűleg kezelte.

Ha valaki rendezett gazdaságot, épületeket és hozzávaló eszközöket úgy szintén szép és fajteheneket, ökrököt, lovakat, juh és sertéseket akart látni, annak csak Szép Pető uram majorságát kellett megtekintenie.

Az ő elve vala keveset és jót tenyészteni. S ez mindenetre fgyelemre és követésre méltó elv.

A bájos Ilka már 19-ik évében jár, s ha jó mamája, vagy édes atyja úgy akará, nem szégyelte, sőt örömet ment a régi tejes kantával a szomszéd városba. Megtörtént, hogy neki vagy szülei egyike, vagy másikának ezért szemrehányásokat tettek. De Ilka boldognak érzé magát, ha szülei parancsát teljesítheté. — A szülők pedig tudták, mit esznek, és nem sokat adtak a szemrehányásokra, mint gyarló emberi dologra. Ezekre Ilka sem adott semmit. A szülők épen nem akarták, miszerint Ilka még csak tudatával is birjon annak, hogy ő szülőinek egyetlen gyermeke. Az ennek tudatából származható hiúságnak még csak árnyéka is távol volt a szülőkől és gyermekektől egyaránt. — Tehát az egészen másképp vala Pető uram családjánál, mint szokott lenni sok más családfban a szülők és gyermekekkel, kik effeletli hiúságuk érzetében gyakran nem győznek eleget dicsekedni magokról.

Isten szentségével nem fér meg a kevélység. — A elfuvalkodott kevélységnek előbb-utóbb meg kell alázatnia és szegyenülnie. Az alázatosság és szerénység ellenben rendszeren már e földön felmagasztaltatik.

187...-ik év január hó 15-ike volt. Az ifju József gróf kastélyában a délelőtti órában aranyos zörgők eső-römpölése közepett csinos farkas és medve bőrökkel borított négy fogatu kocsiszának gyülekeztek össze. — Az ünnepi díszben megjelent vendégek meleg kényszerítések közt forró kiváratokkal üdvözlék a kastély szelídlelkű urát. — Mindnyájok szíve az ifju József gróf számára esdett szerencsekívánatának érzetétől dobogott.

Pető uram udvarában, mely mindig úgy nézett ki, mint egy kis tükör, szokatlan sürgés forgás és élénk mozgás vala észrevehető.

N... községben a falusi mindennapiasságot ünnepi fény váltotta fel. A téli nap ezüst sugarai ragyogó színt kölcsönzének a kis székely család palotaszerű lakának. A megfagyzott hóhelyek a hideg nap ragyogó sugarait, mint ugyanannyi kis csillagot lövelék a szokatlan mozgalomra összefutott bámulók szeméibe. — A fagyos tél ma a maga ragyogó és csillámos szépségében tünt fel. Ünnepelni látszott maga a hófátyol alá rejtett természet is, mely míg egyfelől, mint nagy halotti szenföld, a halandóságra emlékeztete; addig másfelől az ártatlanság fenségese képét állította a szemlélő elé.

Az N... i plebániái templom szokatlanul fel volt díszítve. Az oltár előtt drága himes szőnyegek két személy számára rögtönzött díszes zsámoly álla. Az első padok piros bársonytakaróval valának bevonva, mi csak nagyobb ünnepeken és ünnepélyességek alkalmával szokott volt történni.

Körülbelül 11 órakor lelete, midőn a szomszéd városból trüszkölő ménektől vont 4—4 fogatu kocsiszan csikorgó hóban Pető uram kis lakába bevonult. A gróf ur megérkezett, suttogák az utcán összecsoportosult bámulók.

Alig negyedóra mulva díszes nászmenet vonult az N... i plebániái templomba. Hol ünnepélyes szent mise után a helybeli plebános az ifju József grófot, a szomszéd kisváros grófi kastélyának urát és Szép Ilkát, Szép Pető uram és Monika asszony bájos leányát, miután egymásnak Isten oltára előtt örök és elválaszhatlan házassági szt. frigyet esküdtek a katholika egyház áldásaiban részesíté.

Megható vala látni, midőn a vallásos ifju gróf és a bájos szépségű menyasszony egész szent mise alatt az oltár előtt térdelve, mise közben a legmélyebb alázattal járultak az imálandó oltári szentséghez. Mise végével pedig midőn a házassági szt. frigyre léptek.

Mindenki meg vala hatva, mind az ifju grófnak a Szép Ilkával történt, — sokak előtt föltűnő házasságán, mind pedig az esküvési ünnepély magasztosságán és a nászpár példás buzgóságán. De főképp megható látvány vala, midőn a község szegényeinek szeméből, kiknek a jó Ilka édes anyjával együtt védő és életető angyala vala — az öröm és hála gyöngyei arcukon pörögnek vala alá. Igen, mert hívék, hogy a kegyes lelkű Ilka, mint grófné, határtalan szívjóságát ezután még nagyobb mértékben fogja velők éreztetni.

Az Isteni bölcsesség utai kifürkészhetlenek.

A mire ezelőtt egy hónappal még senki sem mert volna gondolni, ime, az ma már megtörtént tény. Szép Ilka az uzszolva anyagilag szegény, de a szív és lélek tisztaságban gazdag leányka a szomszéd kisváros grófi gazdag kastélynak urnője és a páratlan erényű ifju József grófnak életpárja.

Ilka még piciny leányka volt, még csak akkor kezdette volt testvérével a tejet a városba hordani, midőn az ifju gróf előtt föltűnt a leányka bájos szépsége és erkölcsös, ügyes magaviselete. Még akkor telébredt a Grófban a leányka iránti határtalan rokonszenv és kiolthatlan szeretet tüze. Ezen érzelem, a mint a leánykát naponkint testben és lélekben növekedni látta, folyton nőszívében, míg ezt ma a házassági szent frigy pecsételte meg. —

Szép Pető uram, kinek fejét az élet dere megöszíté mint a község kiváló tiszteletének utolsó napjait is egészen Istennek, az emberiség és önlelke üdvének szentelte

A jó Mónikának pedig még nagyobb tere nyílt nő magasztos erényeinek gyakorlására. Elete fogytaig buzg lelki vezetője volt az üdvös társulatoknak. Haiála esetépedig ezek vezetését, mint édes anyai örökséget Ilkára, az ifju József grófnéra hagyta.

Mindketten pedig: Szép Pető és nője, a jó Mónika kimondhatlanul boldogoknak érzék magukat és valóban azok is valának már a földön, mert a sok csapás és szomorúság után egyetlen gyermekük boldogságában minden veszteségüket pótolva szemlélék. Minden földi vágyaiknak kiegészítésül és szülői örömüknek koronájául gyermekeknek gyermekét is láthaták.

Ilka, az egyszerű falusi székely leányka a grófi csar-

Jád tükre, disze és fénye, a vidék és város tisztelet tárgya, mindnyájok osztatlan szeretetének részesse, vallásos édes anya, gondos és szorgalmas háziasszony, s a szegények védangyala vala.

Igy lön felmagasztalva az alázatosság és megjutalmazva az erény Szép Pető uram szerény családjában.

Körmösi Lujza pedig a Körmösi Máté uram leánya még soká várt, míg szerencséje akadt. S ez büntetésül lehte Istentől rá mérve fiatalkori könnyelműségéiért.

Körmösi uram családja, mely a kevély felfuvalkodottság hü képét tüntette elő, ez idő alatt Körmösi rendetlen életmódja miatt tönkrement és egészen elszegényedett.

Lujzát azonban, kit a jó Mónika asszony betegsége, Ilkának váratlan történt házassági esete, atyjának Körmösinek és ősi családjuknak bukása hű fiatal ábrándjaiból és a muló földi kéjek álmából felráztak és kézzel foghatólag az erényes élet útjára tereltek — Barna Pisti nőül vette, s így a Barna középszerű kis vagyona után vele boldog és szerencsés családot alkotva, a legjobb és köztiszteletben álló anyak egyike lett.

Vitos Mózes.

KALÁSZAT.

— A tudomány mezején. —

VIII.

Socrates kérdeztetvén Gorgjustól, ha vajjon a Perzsák királyát tartaná-e boldognak? „Istenemre — ugymond ő, — nem tudom, mily erény és törvény szerető.“ Jól czélozott e jeles férfiú, hisz az erényen kívül nincs boldogság, s ha van, az sem egyéb, mint csak hű, üres máz.

Anacreon, miután Polycratestől 50 talentumot kapott, nem tudván e miatt aludni és gondokól is gyötörtetve visszavitte Polycrateshez, mondván: „vedd vissza, mert nem érnek fel ezek a rájok fordított gonddal.“

Anacharsis a kérdezősködőnek, mely hajó volna legbiztosabb? „Azok — ugymond — melyek már a szárazra kivonattak.“ Hajdan ugyanis azon hónapokban, midőn a tenger nem vala hajókázható, gépek segítségével a hajók szárazföldre vonattak.

Bion, söpredék emberekkel utazván, kalózok kezébe esett. Midőn egonoszok moudának: „Elveszünk, ha a kalózok ránk találnak ismerni: de én — ugymond Bion — elpusztulok — ha ti fel nem ismertette — kezeitek közt maradok.“

Aristoteles mondá: „Hármat bántam meg e világon életemben: először, hogy titkomat asszonyra bízni merészkedtem? másodsor, hogy oda mentem hajónnal evezni, hol lábbal is lehetett volna járni: harmadsor, hogy egy napon a halál gondolatát elkerültem, tökéletesen elefeledtem.“

Aesopus, kérdeztetvén Chiontól: Mit cselekszik Jupiter? mondá: „A kevélyeket megalázza és az alázatosokat felmagasztalja.“

Midőn kérdeznék Democritust: „Szálás természetéhez képest miért vett el oly fejletlen növésű nőt? mondá „Én a sok rossz közül a kissebet választám.“

A halottak feletti dicsbeszédet a görögöknél, — Thucydides bizonyossága szerint először Pericles tartotta, ki a peloponesusi háboruban elesettek felett, első beszélt, a romaiaknál pedig, — Livius előadása szerint, — Valerius Publicola lelkesedett fel először Brutus halála felett.

Koródy Endre.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **HETI KÖRSZEMLE.** **Itthon.** A főrendiház reformjához szólott dr. Komlósy képviselő ur is. Kifejtette, hogy a 3000 frtnyi census veszélyes következményeket hozhatna, mert a pénz vagyon hatalmát nagyon előtérbe tolná a politikai jogosságok megszerzésében s egyszer csak azon vennők észre magunkat: hogy párduczos őseink unokái nyulbőrös hősökké deválvalódtak. Követel a kath. autonomia létrejötté esetére helyet más egyházak mintájá szerint világi gondnokaiaknak. Apostrophálja Tisza miniszter elnöknek a 21 bizottságban kijelentett ama szándékát, — melynél fogva ő Excellentiája „a czimzetes püspököket semmi esetre sem veheti fel az örökös tagok közé“ . . sic . . no de mégis van egy eset . . „csak azon esetben tudna engedményezést tenni ha a két ház közt conflictus támadna.“ — Jeseen mondja a szónok: ohajtandó volna, — hogy a tisztán parlamentarizmus és kormánypárti politikát a társadalmi politika váltsa fel, nekünk realis nem idealis politikára van szükségünk s nem ohajtunk a demokraczia gunyjára plutokráciára helyezett kormányformát. Történt még több dologhoz szólás, míg végre e hó 23-án a névszerinti szavazás megejtetvén, elnök a következő eredményt constaltá: 451 képviselő közül a kormány javaslat mellett szavazott 233, ellen 157; távol volt 61 képviselő. A többség 76. — **Gr. Andrássy** Manó figyelmeztette a kormányt, hogy az állampolgárok terhén könnyitendő — Német és Franciaország példájára annál is inkább, mivel a föld értéke nálunk is nagyon megcsappant — az idegen gabna elleni védvámokat emelni kell. — Széchenyi P. fine finalis kijelenti, — hogy ez ügyről gondoskodva lesz.

— **Róma.** E hó 20-án tartotta 7 éves pápaságának évfordulóját az „Aeterni Patris“ magasztos encyclica szövege szerzője, kinek éles szellemét és jó szívét bámulják még a legkonokabb ellenségei is. — „Dominus conservet Eum!! — Roppant sok francia zarándok érkezett az örök városba.

— **Ausztria.** Ez ország főpapjai a bécsi bibornok-érseknél gyüleseznek. — **Schönerer** lovag a Reichsrath tagja, antisemita, minden rangu és rendü óriási publicumot képező ember jelenlétében a zsidó sajtó romboló hatásáról kemény beszédet tartott s főkép amaz élelmességet korbácsolta: hogy a zsidó utazó ügynökök lapjuk érdekében „schämen sich nicht,“ s ohajtja, hogy a sajtó-viszsaéléseknek gát vettessék. Beszédjét hochos tapsvihar követte.

— **Belgium** nagyvárosai mint Brüssel, Antwerpen, Löven stb. követelik, hogy a „vallás“ az iskolai program-

ba bevétessek, ez annál fontosabb mert a liberalis körök is óhajtják!

— **Franciaország.** A limogesi hatóság sz. Vince leányait a 160 évvel ezelőtt Rogier kanonok által alapított s a szerzet sajátjából tetemesen kibővített intézetből kiűzte; s mivel ezek az államtanács határozatát várták hová felebbeztek, s rögtön nem távoztak, még 15.000 frk kártérítést követel a „noblesse város.“ A szabadkőműves kormány a községtanácsoktól a „vikarius helyek jegyzékét“ kéri be, hogy a „nem okvetlenül szükségeseket“ expungálja. Oeconomia diabolica!

— **Spanyolország:** Pidal miniszter a kamara egyik ülésén új közoktatási törvény javaslatot mutatott be, melynek succussa: az ország püspökeinek felügyelői jogok lesz az iskolák felett, a kormánynak gondja lesz azon tanárok megbüntetésére, kik valami vétségét követnek el.

— **Angolország:** Gyönyörű aquisitio a kath. egyházra dr. Trench dublini anglikán érsek áttérése a kath. hitre; megjegyzendő, hogy ő az anglikán egyház legnagyobb dignitariusa; egyike volt. — **Könn is van baj,** de veszélyes az az anyaország helyzete ott hon: a féni bizottságok gyanusan kezdenek mozogni.

— **Poroszország.** Stöcker udvari hitszónok a képviselőházban azt indítványozta hogy a berlini evangélikusok szükségletein államilag segítsenek, *szerecsés* fölfedezésében állítván, hogy az evang. vallás Németország államvallása; de állítását Windhorst és Schorlemeralst fagypontra morzszolták.

— **Öröm-részvét-nyilatkozat** a zalatnai r. kath. agg tanító Lorencz Adolf 52 éves szolgálati ünnepeltetéséhez. A „Közérdek“ ez évi 8-ik számában agg kartársunknak f. hó 5-én történt földi megdicsőítése hírét igaz lelki örömmel olvastuk.

Mi arany érdemkeresztet ohajtottunk mostis ifjú hévvel dobogó szíve ősz boritékára, mi ezüstben tüzetet mellére, hogy az arany érdemkoszorunak előjele legyen ott, hol a földi érdem méltóan jutalmaztat k. — Megérdemelte az elismerő kitiüntetést, tevékeny lelkünk porházát — ha aczélból volna is fölemészti az előttünk olyanira ösmert, életünket sorvasztó, iskolai légkör rozsdája. — E tekintetben ritka példányképül segítette egyház, édes haza s nemzet javára törekvő lelkes érzete agg társunkat, hogy mi is ily nemes érzelmtől áthatottan, hazánk minden helységében s így bányavidékünkben is uttörő nyomdokait lelki erőnkől kövessük a vallásos magyarisításban.

Egyház, haza és nemzetérti önfeláldozó munkásság a legnemesebb erény! Ez volt agg kartársunk varázsereje, melyvel kibirta viselni hosszas küzdelmét. Vajha élvezhetné már a pihenés édes gyümölcsét is itt, mi kezdeté legyen az örök öröm boldogságának!

Félszázad! Oh, „e sok szép idő, folytonos munkában!“ Csakis Isten mindenható ereje segíthet embert ily nagy idő alatti terhes küzdelmében a tudatlansággal szemben. Isten ereje segíthette ünnepeltet is, hisszük!

Hazánk minden egyes tanítója lelkesül ily agg társ kitiüntetésén, de leginkább mi bányavidékiek, kik termé-

szetben is láthatjuk, mikép: „az arany is porban terem“, mert bizony sokan vannak már, kik a durva anyagból kitisztáztatásukat agg társunk odaadó lelkes fáradozásának köszönik, hogy működő lelki ereje még a porból is aranyat varázsolts kis koruak gyenge lelkébe, s kik közt ma már az aranytól is becsesebbek találhatnák, mint egyház és haza hű fiait.

Fogadjá ünnepelt agg társunk, legmelegebb üdvözlétünket s azon szívbeli méltó kívánságunkat, miszerint a Mindenható földi küzdelmeiért megérdemlett ezüst érdemkereszttel kitiüntetését egykor arany koszorúval jutalmazza az égben! Működő kartársainknak pedig a kisdedek oktatására kész lelkők erejét gyámolítsa bőv kegyelemmel!

Magyari Mihály,
verespataki tanító.

Floznik György,

kincstári r. kath. tanító.

— **Felhívás.** Mindnyájan ismerjük Erdély ethnographiai viszonyait, s tudjuk, hogy a magyarságot oly idegen nemzetiségek veszik körül, melyeknek egy része jóllehet velünk egyforma jogokat és szabadságot élvez — teljességgel nem óhajt a nemzethez tartozni, sőt a magyar állam szétbontó elemének tekinti magát.

Egy másik nagy baja a magyarságnak: régóta tartó indolentiája, mely elnézte, hogy az ősi birtok elpusztuljon a magyar elem kivándoroljon, vagy nemzetiségét s vele együtt nyelvet is cseréljen. Hinni akarjuk, hogy a most említett bajok közül az előbbit majd meggyógyítja az idő, ha tudniillik az utóbbi baj orvoslására minden tőle telhetőt megtesz társadalmunk Nagy ideje immár összeszednünk magunkat, hogy az elkallódás veszedelmétől megmentsük legbecesebb sajátunkat. Az erdélyrészi magyar társadalomnak valóságos hősiesség erőfeszítést kell a nemzetmentő munkában kifejtetnie; a szószék, a maga tettebuzdításával, az iskola a maga tanításával és nevelő hatásával, a községek és a megyék értelmisége erélyök legjavával ugvan csak lássanak munkához, hogy megmentseik és megrartsák fajunknak birtokban, népben és nyelvben, a mi megmenthető és megtartható.

Ily nézetek vezérelték alóliirt bizottságot midőn elhatározta, hogy a mint az erdélyrészi köznevelődési magyar egyesület alapszabály-tervéhez hozzáfog, egyidejűleg felhívja e hazarész törvényhatóságai, megyei és városi tisztviselői s általában értelmisége kiváló figyelmét az alakítandó egyesület célja és irányzatára s egyszers-mint kérve-kérje, hogy igyekezzenek a magok körében ennek a hazaszerte megindult mozga o.nak utját egyengetni s odahatni, hogy a — legkésebb márczius hó elején — Kolozsvárt tartandó egyesületi alakuló gyűlésen minden vidékről legalább is három-négy tag résztvegyen, hogy az így egyszer megvetett alapon elindulva, a vidéki egyesületek azonnal létrejöhessenek.

Alakulandó központi egyesületünk egyáltalán nem kívánja supremáciáját senkire tolni: csak csomópontja kíván lenni a külön-külön küzködő vidéki egyesületeknek, irányzója az egymagára könnyen eltévedhető törekvéseknek, összegyűjtője az erőknak s támasza a gyengéknek.

Végül Czimódet tisztelettel kérjük, hogy a köznevelődési egyesület céljára vonatkozó nézeteinket — ha helyes-

— környezetében terjeszteni, az ügynek mentől több hívet szerezni s az alakuló gyűlésre vonatkozó értesítését velünk, legkésőbb február 15-ig közölni méltóztassék.

Kiváló tisztellettel lévén Kolozsvárrt, 1885. januárhó 17-én. *Az erdélyrészi m. közművelődési egyesület alapszabályzata készítésére kiküldött bizottság.*

IRODALOM.

— Megjelent: „**Tájékozó és Egyházművészeti Lap.**“ Szerkesztik és kiadják Füssy T. és dr. Czobor B. 1885. évf. II. sz. — Tartalom: I. Tájékozó. A franczia clerus a nagy forradalom küszöbén. — Vázlatos töredékek Brazília egyháztörténetéből. — Egyházpolitikai áttekintés. — II. Egyházművészeti lap. A kassai más fejlődési története. — Adatok az arany és ezüst egyházi tárgyak elkezeléséhez II. József császár idejében. — Rövid közlemények. — A lelkészkezdő papság köréből. — Irodalom. — Abrák. Ara egész évre 6 frt, félévre 3 frt. — Egyháziak 24 intentio elvállalása mellett egész évre kapják.

— „**Isten Igéje szent beszédekben.**“ Szerkeszti Jagicza Lajos. X. évf. 3. füzet. — Tartalom: Böjt II. vas. Jézus és Judás. Jánoki L. — Böjt III. vas. Jézus és Péter. Jánoki L. — Böjt IV. vas. Jézus. Heródes és Pilátus előtt. Jánoki L. — Böjt V. vas. Az Ecce homo kép. Jánoki L. Gyümölcshaltó b. asszony ünnep-re. Hogyan kell a Jézus akaratóban való megnyugvást elsajátítanunk? Borbély K. — Virág vasárnapra. Jézus a kálvária vezető uton. Jánoki L. — Ara egész évre (12 füzet) 2 frt.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Nyilvános hála.** Nagyméltóságú **Lőnhart Ferencz** puspok urunk ő kegyelmessége f. évi. 502. számú kegyes leirata értelmében a gyimesiokki templomban tejalitandó új orgona költségeinek fedezésére 100 azaz száz o. é. forintot kegyeskedett adományozni. A mily kellemesen esett tapasztalunk ő exellentiajának velünk éreztett nagylelkűségét: ép oly jól esik, midőn a nyilvánosság terén is forro hálánkat nyilvánítjuk a kegyes Főpásztor irányában, kívánva, hogy az isteni gondviseelés tartsa meg számos evekig az erdélyi egyházmegye javára. Gyimes-Lokkon, 1885. február 17. Az egyházközség nevében: Balint Lajos s. k. lelkész.

— **Nyilvános köszönet.** Főmagassága Bibornok, kalocsai Ersek **Dr. Haynald Lajos** ur ő eminentiaja a leeges által károsodott szőkefalvi templom oltárának ötven forintot kegyeskedett ajándékozni. Midőn a nagylelkű áldozatért nyilvánosan a legmélyebb hálás köszönetet mondunk, kívánjuk, hogy Isten ő Eminentiaját hosszú élettel, legjobb egészséggel boldogítsa, hogy áldásos életének az egyház s haza soká örvendhessen. Agoston Lajos alesperes-plebános. Pekri Sándor főgondnok.

— **Lapunk jelen számában** „Tájékozó a csilagos egen“ című közelebből megjelenendő műből közölt mutatványra e helyen is felhívjuk t. olvasóink becses figyelmét.

— **Gyászhir.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Az erdély-egyházmegyei rom. kath. papság és a rokonok, szomorú megilletődéssel jelentik, hogy főt. **Simon Endre** erdély-egyházmegyei áldozár, nyugalmazott esperes-plebános, munkás életének 69-ik, áldozárságának 46-ik évében, keresztényi türelemmel viselt szenvedéséi után, a szentségekkel ellátva, f. évi február hó 23-án hajnali 2 órakor elhunyt. Porlandó részei f. hó 25-én d. e. 9 órakor fognak szt-Imre utca 710. szám alatti lakásáról, a helybeli rom. kath. temetőbe, örök nyugalomra elhelyeztetni, — s ugyan akkor halhatatlan lelkéért, a pleb. templomban, az engesztelő áldozatok is bemutattnak. E gyászos végtisztességételre a keresztény hívek meghívottnak. Az örök világosság fényeskedjék neki! Székely-Udvarhelytt, 1885-ik év február hó 23-án.

— **Az erd. róm. kath. irod. társulat pénztárába fizettek:** Antal József, rtg. 1884-re 2 frt. Máthé József, elf. 1884-re 4 frt. Veress Sándor, rtg. 1885-re 2 frt. Erőss Gáspár, elf. 1885-re 2 frt. Roszkosni Elek, ptg. 1885-re 5 frt. Terézvárházi tanító testület, rtg. 1885-re 2 frt. Temesváry Gergely, rtg. 1885-re 2 frt. Paal Gyula, rtg. 1885-re 2 frt, Tódor István, rtg. 1885-re 2 frt. Bálint László, elf. 1885-re 2 frt. Zagyva Mihály, elf. 1884-re 1 frt. 1885-re 2 frt. Füssy Tamás, rtg. 1885-re 2 frt. Bara Péter, ptg. 1885-re 2 frt. 50 kr. Kedves Tamás, elf. 1885-re 2 frt. Demeter Imre, elf. 1885-re 2 frt. Dr. Veress Ferencz, rtg. 1881-re 1 frt. 1884-re 2 frt. Vas Albert, elf. 1885-re 2 frt. Dr. Tódor József, rtg. 1885-re 2 frt, Takó János, rtg. 1885-re 2 frt. Schenk József, ptg. 1885-re 5 frt. Járzsemsky József hátralékból 5 frt.

(Folyt. köv.)

— **A gyulafehérvári takarékpénztár részvényesei** f. hó 23-án tartották meg az 1884. évre vonatkozó közgyűlésüket. Jelen volt 25 részvényes. Dr. Barts Ferencz elnökölt és Avéd Jákó vezette a jegyzőkönyvet. A jegyzőkönyvből kivehető, hogy a mult évben az összes pénzforgalom 4,059,733 frt 53 kr. volt, hogy minden részvény után a) 2 frt 50 kr. kamaton kívül 7 frt. osztalék van s e mellett a városi kórház javára 210 frt megszálltatott. Hat felügyelő bizottsági tag választatott meg 2 évre: Fábrián Sándor kanonok, dr. Mohay Sándor ügyvéd, Straubert Ödön gymn. tanár, Koseriu János ügyvéd, Glück Jakab és Glück Adolf birtokosok személyeikben. Revisorokká lettek: Avéd Jákó tanár, Kohn Lázár és Deutsch Adolf kereskedők. Ohajtandó volna, hogy a helybeli kis lutri forgalma is, mely évenként 10—12—14 ezer forintot városunkból elveszen, inkább a takarékpénztár forgalmát növesztené, — mint a finánczét.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓ ZSEF.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDÖN. Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lycz. nyomda gyorsajtójan Gyulafehérvárrt.